

SportPesa

TZS. **1,013,643,920**

NI YA KWAKO WIKI HII,
BETI LEO UWE MILIONEA

SPORTPESA.CO.TZ

PIGA *150*87#

Waiba jeneza
msikitini kisha
kutoweka nalo

UKURASA 3

**CHRISTENSEN
AKUBALI
MIAKA MITANO
BARCELONA**

UKURASA 22

Jumatano Machi 9, 2022 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

Nipashhe

ISSN 0856 • Na. 0580879

www.ippmedia.com

MWANGA WA JAMII

The Guardian digital

nipashheTZ

nipashheTZ

nipashheTZ

0745 700710

LIKE & FOLLOW US

TUJIANDAE

**Watu
33,726
wapata
corona na
wengine
800
wafariki
dunia**

UKURASA 3

Rais Samia Suluhu Hassan, akisalimiana na Naibu Katibu Mkuu, Wizara ya Afya, Ustawi wa Jamii, Wazee, Jinsia na Watoto Zanzibar, Abeida Rashid Abdalla, baada ya kuwasili katika Viwanja vya Maisara Zanzibar jana, kwa ajili ya kushiriki Maadhimisho ya Siku ya Wanawake Duniani. **PICHA: IKULU**

• **Rais** Samia ahadharisha hali ngumu kiuchumi, kutokana na vita Ukraine... *Ukurasa 2*

YALIYOMO

UKURASA WA 4

SHAHIDI ALIKANA GENGE UHALIFU KESI SABAYA

SHAHIDI wa nne wa utetezi, John Odemba, katika kesi ya uhujumu uchumi inayomkabili aliyekuwa...

UKURASA WA 8

TANZANIA MWENYEJI MKUTANO WA UTALII

TANZANIA imetia rasmi saini mkatiba wa kukubali kuwa mwenyeji wa mkutano mkubwa wa utalii wa...

Mwenyekiti wa Taifa wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA), Freeman Mbowe, akiwa amezongwa na wanachama wa chama hicho, baada ya kuwasili kwenye kongamano la Siku ya Wanawake Duniani, lililoandaliwa na Baraza Kuu la Wanawake wa CHADEMA (BAWACHA) Taifa, mjini Iringa jana. **PICHA: FRANCIS GODWIN**

Mbowe asema hakutarajia kuitwa Ikulu kuteta na Rais

• **Asisitiza** wanawake ni muhimu ndiyo maana amekubali wito licha ya uchovu... *Endelea ukurasa 2*

MICHEZO

PABLO APATA JEURI YA SILAHA UK.24

MAONI, KATUNI UK.6

HABARI KITAIFA

33,726 wapata corona, 800 wafariki dunia

Na Maulid Mmbaga

WATU 33,726 wamethibitika kuwa na ugonjwa wa UVIKO-19, huku 800 wakipoteza maisha kwa kipindi cha Machi, mwaka juzi hadi Machi 4, mwaka huu.

Taarifa iliyotolewa jana na Mganga Mkuu wa Serikali, Dk. Aifello Sichwale, ilisema idadi hiyo ni kati ya 471,965 sawa na asilimia 7.1 na waliopoteza maisha ni asilimia 2.5.

Alisema kuanzia Februari 5 hadi Machi 4, mwaka huu, kulikuwa na wagonjwa walioripotiwa kupata ugonjwa huo kati ya watu 31,090 waliopimwa na vifo vinane na idadi kwa kila mkoa kwenye mabano ni

Mwanza (watano), Dodoma (wawili) na Kagera mmoja.

Pia alisema katika wagonjwa hao visa 290 vilivyothibitika, mkoa wa Dar es Salaam umeongoza kwa kuwa na wagonjwa 175.

Dk. Sichwale pia alibainisha kuwa katika kipindi hicho, wagonjwa wapya 136 walilazwa, kati yao 128 sawa na asilimia 94.1 hawakuchanja na mahututi walikuwa wanne.

"Serikali imeendelea kutoa huduma za chanjo kote nchini ili kuwawezesha wananchi kupata kinga. Mpaka kufikia Machi 4, mwaka huu, zaidi ya dozi milioni 9.8 za chanjo ya UVIKO-19 zilipokewa nchini,"

alibainisha Dk. Sichwale.

Aliongeza kuwa toka suala la uchanjaji lilipoanza kutekelezwa nchini, mpaka kufikia Machi 4, mwaka huu, zaidi ya watu milioni 2.6 wamepata dozi kamili ya chanjo, huku akisisitiza wananchi kuendelea kuchukua hatua zote za kujikinga kwa kuhakikisha wanapata kwa wakati dozi kamili za UVIKO-19.

Mganga mkuu aliwataka wananchi kuvaa barakoa kwa usahihi na wakati wote wanapokuwa kwenye mikusanyiko na kunawa mikono mara kwa mara kwa maji tiririka na sabuni au kutumia vitakasa mikono (sanitizer).

Pia aliwataka wananchi kuwahi kwenye vituo vya kutolea huduma za afya endapo watakuwa na dalili za ugonjwa

huo na kuendelea kuchukua hatua za kujenga mwili imara kwa kufanya mazoezi na kula vyakula bora.

Kamishna Mkuu wa Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), Alphayo Kidata (kulia), akikabidhi zawadi ya kitabu kwa Mwenyekiti wa Kamati ya Bunge ya Fedha na Mipango wa Uganda, Keefa Kiwanuka, wakati kamati hiyo ilipotembelea TRA, jijini Dar es Salaam jana, kwa ajili ya kujifunza masuala mbalimbali yanayohusu ukusanyaji kodi. **PICHA: TRA**

Waiba jeneza msikitini na kutoweka nalo

Na Haimsi Nasri, MASASI

WATU wasiojulikana katika Kijiji cha Rivango, Kata ya Mchauru, wilayani Masasi mkoani Mtwara, wamevunja mlango wa msikiti na kuiba jeneza linalotumika kwa ajili ya shughuli za maziko na kutoweka nalo.

Akizungumza na Nipashe jana kijijini hapo, Mwenyekiti wa Serikali ya Kijiji cha Rivango, Shabani Mohamedi, alithibitisha kutokea kwa tukio hilo na kueleza kwamba tukio hilo limepokea usiku wa Machi 5, usiku wakati waumini wakiwa tayari wameshaondoka baada ya kuswali ibada ya saa mbili usiku.

Alisema kuwa watu hao wasiojulikana walifika katika msikiti huo na kufungua mlango wa msikiti kisha kuingia ndani na kuiba jeneza hilo na kuondoka nalo kusikojulikana.

Mohamed aliisema inaonyesha kuwa watu hao baada ya kubeba jeneza hilo na kukimbia nalo walidondosha baadhi ya vitu vilivyokuwa ndani na kushindwa kuvichukua.

Alisema baadhi ya vitu walivyodondosha ni chaga, shuka ambayo hutumika kufunika jeneza na mswala.

Mohamed aliisema waumini wa msikiti huo walibaini tukio hilo walipofika asubuhi msikitini na kuona baadhi ya vitu hivyo vikiwa vimetupwa nje ya msikiti huo.

Alisema kutokana na tukio hilo, waumini wa kiislamu wa kata hiyo na maeneo mengine ya jirani wa-

natarajia kukutana na kufanya dua ya pamoja kuwataka wahusika wa tukio warejeshe jeneza hilo mara moja.

"Tutafanya dua ya pamoja viongozi wote wa dini kuhusu jambo hilo ili matukio haya na mengine maovu ndani ya kata yetu yasiwe yanafanyika tena maana yamezidi kushamiri sana," alisema.

Alisema baada ya viongozi wa dini wa Msikiti huo wa Rivango kuibiwa jeneza hilo walikutana na kufanya kikao cha pamoja kujadili suala hilo ili kuona namna ya kuwashika wahusika wa tukio hilo.

"Tunaomba ushirikiano kutoka kwa wananchi tuunganishe nguvu zetu kuwasaka waliohusika na kuwafikisha katika vyombo vya sheria ili sheria ize kuchukua mkondo wake," alisema Mohamedi.

Kwa upande wake, mmoja wa kiongozi wa dini wa kata hiyo ya Rivango, Ahmadi Namkolo, ambaye ni mjumbe wa kamati ya ulamaa BAKWATA, Kata ya Mchauru alisema kuwa waumini wanajitandaa kukutana na kufanya dua ya pamoja kuhusu suala hilo.

Alisema katika kata hiyo kumekuwa na matukio mengi ya kuibiwa vifaa mbalimbali kwenye nyumba za ibada na kwamba kuna haja ya kufanya dua ya kuombea jamii kuacha matukio kama hayo.

Naye Katibu wa BAKWATA Wilaya ya Masasi, Hamisi Baina, alisema amepata taarifa na uongozi wa kata ya Mchauru kuhusu tukio hilo na kuthibitisha kutokea kwa tukio hilo.

UNHCR
United Nations High Commissioner for Refugees
Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

TENDER NOTICE

INVITATION TO BID: NO. ITB/2022/SUP/006
FOR THE SUPPLY OF REGISTRATION MATERIALS

1. Background:
The Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Representation Office in Dar es Salaam invites reputable and qualified suppliers to submit firm offers for the supply of registration materials.

2. Eligibility:
Suppliers duly registered with relevant government authorities, with sound financial basis, relevant experience, reputed clientele and with knowledge of how to meet UNHCR's requirements are invited to participate in the bidding process.

Kindly download the tender documents in the below link:
<https://drive.google.com/drive/folders/14jB6HPb9tAe0I4MDL4sIMAtBRKZO-6ma>

If you fail to access the link, please write to ndassa@unhcr.org copy ishobeza@unhcr.org

CRUCIAL DATES FOR THIS REQUEST FOR PROPOSAL

Deadline for receiving requests for clarification	Friday 18 th March 2022 at 1800 hrs EAT
Deadline for submission of offers	Monday 28 th March 2022 at 1600hrs EAT

UNHCR tenders are free of charge, no fees are charged to collect the tenders.

HALMASHAURI YA JIJI LA DODOMA

TANGAZO KWA WADAIWA WA VIWANJA

Mkurugenzi wa Halmashauri ya Jiji la Dodoma anawatangazia Wananchi wote wanaodaiwa viwanja katika maeneo ya Mtumba, Michese, Nzuguni, Kitelela, Kikombo, Iyumbu, Nzuguni Bus Stand, Nala Industrial Area, Njedengwa Investment Area, Nala, Chahwa, Iyumbu New Town Centre, Mahomanyika, Vikonje, Nala-Chigongwe, Ihumwa, Mapinduzi, Medeli, Nala-Lugala na Nala-Segu kuwa muda wao wa kulipia viwanja hivyo umeisha. Aidha, katika kuwawezesha kukamilisha malipo hayo, amewaongezea muda hadi tarehe 27.03.2022.

Baada ya kukamilika kwa muda huo, viwanja ambavyo vitakuwa bado vinadaiwa vitarudishwa sokoni ili wateja wengine wavinunue bila kutoa taarifa yeyote kwa mteja wa awali.

**Tangazo hili limetolewa na:
Mkurugenzi wa Jiji, DODOMA**

HABARI KITAIFA

Mabula aanika mafanikio ardhi mwaka mmoja uongozi wa Samia

Na Munir Shemweta

WAKATI Rais Samia Suluhu Hassan akitimiza mwaka mmoja Machi 19, mwaka huu, Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Dk. Angeline Mabula, ameanika mafanikio ya mwaka mmoja katika sekta ya ardhi.

Dk. Mabula amesema sekta hiyo imepiga hatua kubwa katika masuala mbalimbali ikiwamo usajili wa hati na kuongeza kasi ya upimaji ardhi nchini huku akibainisha kuwa serikali ya Rais Samia imeiwezesha wizara kupitia miradi mbalimbali kuhakikisha inapanga, inapima na kumilikisha ardhi.

Akizungumzia mafanikio hayo jana, Dk. Mabula alisema katika kipindi cha mwaka mmoja wizara ilipatiwa Sh.

bilioni 50 kama mkopo kwa ajili ya Program ya Kupanga, Kupima na Kumilikisha Ardhi (KKK) katika halmashauri mbalimbali nchini.

Pia alisema katika kipindi hicho, serikali iliwezesha wizara kupatiwa Sh. bilioni 345 na Benki ya Dunia kwa ajili ya kuboresha milki za ardhi nchini.

Aliyataja mafanikio mengine kuwa ni pamoja na kusajiliwa hatimiliki 41,533 na hati za sehemu ya jengo 161 sambamba na kusajiliwa hatimiliki 3,735 za kielektroniki kupitia mfumo wa ILMIS.

Aidha, Dk. Mabula alibainisha kuwa katika kipindi cha mwaka mmoja, Wizara yake ilikamilisha kazi mbalimbali za uthamini ikiwamo uthamini wa mali za wananchi kwenye ujenzi wa barabara ya

pete jijini Dodoma yenye thamani ya Sh. bilioni 12.76 na ile ya kijiji cha Fella wilayani Misungwi kupisha ujenzi wa kambi ya mkandarasi kwa ajili ya ujenzi wa reli ya kisasa (SGR).

“Pamoja na kazi kubwa iliyo-fanyika kwenye suala la utathmini, wizara imekamilisha pia majed-

wali ya fidia ya mali za wananchi 1,525 katika mkuza wenye urefu wa kilomita 89 ambapo Sh. 3, 818, 123, 062 zitalipwa kama fidia kwa waathirika,” alisema Dk. Mabula.

Pia alisema wizara ilitatua migogoro ya ardhi 745 katika mikoa na halmashauri mbalimbali nchini kupitia programu ya Fun-

guka kwa Waziri huku ikifanikiwa kukusanya Sh. 119, 501,946.6 kupitia kodi ya pango la ardhi.

Kwa upande wa Shirika la Nyumba la Taifa (NHC), Dk. Mabula alisema serikali imeliwezesha shirika hilo kupata fedha za kukamilisha miradi yake mbalimbali iliyosimama pamoja na ile ya kimkakati.

Kampeni kuhamasisha bima NMB yazinduliwa

Na Mwandishi Wetu

KAMPENI maalum yenye lengo la kutoa hamasa na elimu juu ya umuhimu kwa bima kwa Watanzania imezinduliwa.

Kampeni hiyo iliyoitwa “Umebima? Siyo ngumu kihivyo” ilizinduliwa jana na Benki ya NMB katika Soko la Karume jijini Dar es Salaam na kuhudhuriwa na kampuni 10 za bima, huduma inayopatikana kupitia matawi ya benki hiyo kote nchini.

Ofisa Mkuu wa Wateja Binafsi na Biashara wa Benki ya NMB, Filbert Mponzi, alisema licha ya umuhimu wake kwa maisha ya Watanzania na katika shughuli za kila siku, bado mwikitio wa watu kukata bima umekuwa mdogo sana.

“Pamoja na elimu kutolewa, bado idadi ya watu wanaowekeka bima ni ndogo sana, ambapo ni asilimia 15 tu ya Watanzania ndio wanaotumia huduma za bima, idadi hii bado ni ndogo sana,” alisema Mponzi.

“Lengo la Benki ya NMB kupitia kampeni hii ni kueneza elimu na hamasa juu ya uwekaji wa bima ili idadi hii ya Watanzania yenye bima iongezeke kutoka asilimia 15 mpaka 50 ya Watanzania ifikapo mwaka 2030.”

“Kwa sababu za kijiografia, tunatambua kuwa kampuni hizi za bima hazijafikia maeneo yote nchini, lakini kwa kuwa Benki ya NMB imetapaka nchi nzima na ina matawi katika wilaya zote nchini, tumeona ni vyema kushirikiana na nazo kuza bima hizi katika kila tawi la benki yetu. Hivyo ukifika katika tawi lolote la NMB hapa nchini utaweza kununua bima yoyote uitakayo, iwe bima ya afya, Maisha, chombo au yoyote ile,” alisisitiza.

Mkuu wa Idara ya Bima wa Benki ya NMB, Martine Massawe, alisema kuwa kampeni hiyo haijazinduliwa Dar es Salaam tu, bali na katika mikoa mbalimbali nchini huku lengo likiwa kufika katika mikoa yote ya Tanzania kueneza elimu hiyo muhimu ya bima.

Uzinduzi huo pia ulihudhuriwa na Kaimu Mkurugenzi wa Mipango, utafiti na maendeleo ya masoko wa Tume ya Usimamizi wa Bima Tanzania (TIRA), Zakaria Muyengi na waathirika wa moto ulioteketeza soko la Karume, lakini kwa kupitia bima walizokata na Kampuni ya Reliance Insurance kupitia Benki ya NMB walilipwa hasara yao na sasa wanaendelea vyema na biashara zao.

NMB
Karibu yako

Kifaa kipyaaa...
UmeBIMA?
Si Ngumu Kihivyo

Bima ya Nyumba na vifaa vya ndani kuanzia TZS 50,000 tu

Piga **0800 002 002** kwa maelezo zaidi.

Vigezo na Masharti kuzigatiwa.

RELIANCE INSURANCE COMPANY (TANZANIA) LTD

www.nmmbank.co.tz

Nipashe

MWANGA WA JAMII

Tuendele kuwatambua, kuwajali na kuwawezesha wenye mahitaji maalum

RAIS Samia Suluhu Hassan, juzi alieleza alichozungumza faragha na mwanafunzi, Emanuel Mzena, akiahidi kutimiza ndoto zake ikiwamo kumsomesha nje ya nchi na kumfungulia taasisi kwa ajili ya kuwamea watoto wenye mahitaji maalum.

Aidha, akihutubia wanafunzi wa Shule ya Benjamin Mkapa, jijini Dar es Salaam, alisema serikali itaendelea kujenga mazingira mazuri kwa wanafunzi wenye mahitaji maalum ili kupata elimu bora.

Alisema jitihada hizo ni kuhakikisha kwamba elimu jumuisi kuanzia awali, msingi, sekondari na vyuo inakuwapo, na lengo kubwa ni kutekeleza azimio namba 4 katika maazimio ya mendeleo endelevu.

Pia awapongeza walimu kwa kazi nzuri huku ikiwataka kuendelea kufanyakazi kwa bidii, ili kuhakikisha wenye mahitaji maalum wanapata elimu sahihi.

Changamoto za wenye ulemavu ni nyingi kuanzia kwenye maumbile yao, ndani ya familia na kwenye jamii kwa ujumla kwa kuwa wanashindwa kufikia ndoto zao kama watu wengine.

Baadhi ya familia huwakataa wenye ulemavu, kuwatelekeza na wengine kuwaficha kwa kuogopa kuchekwa au kujulikana na jamii kuwa wana watu wenye hali hiyo.

Baadhi bila woga wanawatumia kama omba omba kwenye mitaa mbalimbali wakiwaendesha kwenye viti mwendo kuwa hao wanahitaji msaaada kwa wapita njia, lakini kihalisia fedha hizo huelekezwa kwa wasio na ulemavu huku wahusika wakiumia.

Pia, baadhi ya maeneo miundombinu muhimu kwa ajili yao haijawekwa, jambo linalowafanya washindwe kupata elimu au huduma muhimu za kijamii kama wengine.

Kutokana na mazingira hasa ya milimani na hali duni za familia zao, wengine wameshindwa kwenda shuleni au kupata huduma nyingine, jambo ambalo linahitaji ushirikiano wa jamii kwa kuwatambua na kuwasaidia.

Jitihada za kuwatambua zimeendelea na kuwasaidia, lakini bado kazi ni kubwa kwa kuwa mazingira waliyoko ni magumu, yanawanyima kupata fursa muhimu za maisha yao.

Lazima kuendelea kuwasaidia wenye mahitaji maalum kwa kuwahakikisha miundombinu muhimu inakuwapo, huduma nzuri za afya na vifaa vya kujifunzia na kusomea.

Mathalani, bado kuna vikwazo vya kupata vitabu vya nukta nundu, karatasi na machapisho mengine muhimu ya kufikisha elimu mbalimbali kwa wao, mfano kwa taarifa za serikali, mashirika na taasisi mbalimbali.

Wengi bado wanalilia kuwapo kwa fimbo maalum za kuwaongoza, viti mwendo, nukta nundu na watafsiri wa lugha za alama maeneo mbalimbali ili kuhakikisha elimu jumuisi inawafikia.

Upo umuhimu kuendelea kusaidia makundi haya bila kuchoka, kwa kuwa ni wachache kwenye jamii, lazima kubadili mtazamo wa jamii kuwa wanawaza kufanya mambo ambayo hata wasio na ulemavu wanafanya, lakini kila mmoja kukumbuka kuwa ni mlemavu mtarajiwa.

Jitihada za serikali zimekuwapo, lakini lazima ziendeleo kuhakikisha kuwa kila mwenye mahitaji maalum anapata huduma zote muhimu kwa faida ya wote.

Ni matarajio yetu kwamba kauli ya Rais Samia inaakisi utashi wake binafsi na wa serikali yake katika kuwajali na kutaka kuwawezesha watu wenye mahitaji maalum, hivyo jamii nzima iwajibike kuhakikisha hilo linatekelezwa.

Kwa kufanya hivyo jamii yetu itakuwa imetimiza wajibu wake katika kujali na kuheshimu haki za binadamu. Kwa kuwa kila binadamu anastahili haki zote zikiwamo za kijamii, kiraia, kiuchumi na kiutamaduni kama inavyoainishwa na Tamko la Umoja wa Mataifa la mwaka 1948 la Haki za Binadamu.

Na Sabato Kasika

Muungwana Lazima Nilonge

Mapendekezo ya LHRC kuhusu usawa wa kijinsia ni ya muhimu

MAADHIMISHO ya Siku ya Wanawake Duniani yamekamilika jana, Zanzibar, huku kukiwa na matamko na mapendekezo mbalimbali yanayotolewa na wadau wa haki za wanawake yanayolenga kuimarisha usawa wa kijinsia nchini.

Kituo cha Sheria na Haki za Binadamu (LHRC) ni miongoni mwa wadau wakubwa wa haki za binadamu, ambacho kimekuja na mapendekezo yenye lengo la kuimarisha usawa huo na kukomesha ukatili wa kijinsia.

Miongoni mwa mapendekezo hayo ni kuendelea kutoa elimu kwa jamii kuhusu usawa wa kijinsia na haki za wanawake, kuimarisha huduma za jamii na kusaidia wanawake wanapopata changamoto za ukatili.

Mengine ni wanawake kutumia fursa zilizoko kujiendelea na kuhakikisha wanapata elimu ya kutosha inayohusiana na masuala yanayowahusu ili waendeleo kuwa chachu ya kukemea mfumo unaowakandamiza.

Kwenye ukatili wa kijinsia, LHRC inapendekeza kutengenezwa sheria mahususi ya ukatili wa kijinsia ili kulinda wanawake na jamii kwa ujumla dhidi ya vitendo vya ukatili, kurekebisha sheria kandamizi zinazoendelea kuathiri wanawake.

Aidha, jamii kutofumbia macho vitendo vyovyote vya ukatili na kutoa taarifa pale mtu anapofanyiwa vitendo vya ukatili, ni pendekedeo lingine ambalo limo kwenye

tamko lililotolewa na Mkurugenzi Mtendaji wa LHRC Anna Henga.

Ni katika mkutano wake na wanahabari alipokuwa akitoa tamko la kituo katika kilele cha maadhimisho ya siku hiyo, akisema kwamba bado kuna vikwazo vingi ambavyo wanawake wanakumbana navyo.

Aidha, pamoja na kuwapo kwa hatua zilizofikiwa kwenye suala la usawa wa kijinsia, kuna changamoto hasa kukithiri kwa ukatili dhidi ya wanawake ambazo zinaendelea kutokea kila kukicha.

Naamini kuwa, iwapo mapendekezo ya kituo hicho yatazingatiwa na kila mmoja, yanaweza kuimarisha usawa wa kijinsia, lakini pia kupunguza vitendo vya ukatili ndani ya jamii ambavyo kwa namna moja au nyingine vinahatarisha maisha ya wanawake na watoto.

Henga anakiri kuwapo kwa mafanikio katika uteuzi wa wanawake katika nafasi mbalimbali za uongozi zikiwamo ambazo hazikuwahi kushikiliwa na mwanamke kama Waziri wa Ulinzi, Mkurugenzi wa Mawasiliano Ikulu na Katibu wa Bunge.

Anataja baadhi ya nafasi hizo za uongozi kuwa Baraza la Mawaziri, kuongezeka kwa wanawake kutoka mawaziri wanne hadi kufikia tisa dhidi ya 16, mabalozi wanawake tisa dhidi ya 33, wakuu wa mikoa sita dhidi ya 20, wakuu wa wilaya 40 dhidi ya 101, ni mafanikio.

Kwa maelezo yake, ni wazi

kwamba, safari kufikia asilimia 50 kwa 50 inaendelea vizuri lengo likiwa kumnyanyua mwanamke, kwa mazingira hayo ni vyema wale wanaopata nafasi hizo wakitumia inavyotakiwa.

Ndani ya harakati hizo za kutafuta usawa wa kijinsia ni vyema pia jamii kushiriki katika vita ya kukomesha vitendo vya ukatili wa kijinsia ambavyo vinarudisha nyuma maendeleo ya mwanamke.

Kwa mfano, katika taarifa yake kwa vyombo vya habari jana, Mkurugenzi Mtendaji huyo anasema, mwaka 2020 kituo hicho kiliripoti matukio 7,263 ya ubakaji na mengine 26,544 ya ukatili dhidi ya wanawake.

Nionavyo ni kwamba, vita dhidi ya vitendo hivyo, si vya serikali na wadau wake, bali ni kila mmoja kwa nafasi yake hasa kwa kutoa taarifa kwa vyombo vya dola anapoona dalili au kuwapo kuwa na tukio la ukatili wa kijinsia.

Tanzania inayoamini na kusimamia usawa wa kijinsia inawezekana kama ambavyo Henga anasema, kuwa haki za wanawake ni haki za binadamu, hivyo vitendo vya unyanyasaji na ukatili dhidi yao havipaswi kufumbiwa macho.

Pamoja na hayo, jambo lingine la muhimu katika kufanikisha vita hiyo, ni kuendelea kutolewa kwa elimu katika jamii kuhusu haki za binadamu ili kusaidia kutokomeza ukatili wa aina zote.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji: Beatrice Bandawe

Meneja Usambazaji na Masoko: Emmanuel Lyimo, 0716 500500

Mapokezi: 0745 700710

Matangazo: 0782 253676

Barua pepe: advertise@guardian.co.tz

Website: www.ippmedia.com

www.epaper.ippmedia.com

Ofisa Mkuu wa Wateja Binafsi na Biashara wa Benki ya NMB, Filbert Mponzi (kushoto), akizindua rasmi Bima mpya ya UMEBIMA, katika viwanja vya Soko la Karume, Ilala jijini Dar es Salaam jana. Katikati ni Ofisa Mtendaji Mkuu wa Jubilee Life, Hellen Mzela (kulia) ni Mkuu wa Idara ya Bima NMB, Martine Massawe. **PI-CHA: MPIGAPICHA WETU**

Serikali yafanya mafunzo kujenga uelewa kuhusu uchumi wa kidijitali

Na Mwandishi Wetu, ZANZIBAR

SERIKALI ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania imeendesha mafunzo ya kujenga uelewa kwa viongozi wa serikali kuhusu uchumi wa kidijitali

Katibu Mkuu Kiongozi, Balozi Hussein Katanga, alifungua mafunzo ya kujenga uelewa kwa viongozi wa serikali ya Muungano na ile ya Zanzibar kuhusu uchumi wa kidijitali katika ukumbi wa Hoteli ya Marijana, Pwani ya Kichangani, Zanzibar. Mafunzo hayo ni ya siku nne na yalianza rasmi jana.

Balozi Katanga alizipongeza uongozi wa Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari na Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) kwa kuandaa mafunzo hayo kwa viongozi hao kwa kuwakutanisha pamoja.

“Mmefanya jambo jema leo (jana) kwa wakutanisha viongozi hawa wenye maarifa, ujuzi na uelewa mbalimbali kwa lengo la kuwaongezea maarifa kuhusu ujenzi wa uchumi wa kidijitali,” alisema.

Balozi Katanga alisema suala la uchumi wa kidijitali ni mtambuka, hivyo aliwataka viongozi wenye nafasi ya kufanya uamuzi katika masuala ya kisera na kiutendaji ndani ya serikali kutumia fursa ya mafunzo hayo kujenga uelewa kuhusu mabadiliko hayo ya teknolojia ya habari na mawasiliano (TEHAMA) yanaliwezesha taifa letu kukuza uchumi.

Aliitaka Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari kuchukua jukumu la kuendelea kuwa wazazi kwa kukuza sekta ya mawasiliano baina ya serikali; sekta binafsi na wananchi na kubadilika kwa haraka kuendana na maendeleo ya sekta hiyo ili kwenda sambamba na mabadiliko haya na kwenda na wakati hatimaye kuitoleka nchi kwenye kiwango cha juu.

Katika kufanikisha hayo, alisema mambo ya msingi ni kufungua fursa mpya, kuongeza mapato ya kodi, mifumo ya kiutendaji, upatikanaji wa huduma bora kwa wananchi, huduma za utalii na kuitangaza nchi kimataifa; kufanikisha ongezeki la huduma za intaneti na upatikanaji wa ajira.

Sambamba na hayo alisema mfumo huo mpya unapaswa kuletika mabadiliko kwenye nchi ikiwa ni pamoja na kuongeza wabobezi wenye ujuzi; kuendelea na kupanua miundombinu ya kimkakati ya TEHAMA na anwani za makazi pamoja na kutafuta masoko.

“Ni imani yangu kuwa mafunzo haya yataliwezesha taifa kunufaika na kwenda kasi na ukuaji wa TEHAMA duniani ikiwa ni pamoja na kuwa na mtandao wenye kasi kubwa; usalama wa mtandao; kupatikana kwa bidhaa na huduma,” alisema.

Naye Waziri wa Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari, Nape Nnauye, alisema mafunzo hayo yatafanyika kwa makundi

mbalimbali ili viongozi wengine wapate mafunzo haya na kunufaika nayo.

Alisema viongozi ndio wanaoshika usukani wa kuendehsa nchi, hivyo wakielewa wataendehsha vyema taasisi za serikali ili kuendana na ukuaji wa uchumi na uchumi wa kidijitali ili wananchi na taifa kunufaika na maendeleo ya TEHAMA nchini kuelekea Mapinduzi ya Nne ya Viwanda ambayo Tanzania imeamua kujikita kujenga uchumi wa kisasa wa kidijitali kama ilivyoainishwa kwenye Dira ya Maendeleo 2025.

Katibu Mkuu wa Wizara hiyo, Dk. Jim Yonazi alisema anaamini kuwa baada ya mafunzo hayo, serikali itabadilisha kabisa namna ya utendaji kazi kwa kuongeza matumizi ya TEHAMA katika kukuza, kuendelea na kuongeza matumizi ya uchumi wa kidijitali.

Pia alisema Serikali itatumia fursa hiyo ya kidijitali kuhakikisha sekta mbalimbali zinatumia uchumi wa kidijitali ili kuwezesha mwingiliano wa masuala ya TEHAMA katika kunufaisha taifa kwa kuwa serikali inaendelea na ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano; utekelezaji wa mfumo wa anwani za makazi ambapo majina ya mitaa/barabara na namba za nyumba zitawavezeshwa wananchi kunufaika na uchumi wa kidijitali kwa kuwa watatambuliwa; kufahamika na kupata huduma mahali walipo.

Waziri aonya uvamizi wa maeneo Chalinze

Na Julieth Mkireri, CHALINZE

NAIBU Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Ridhiwani Kikwete, amesema hakuna nafasi itakayotolewa kwa wanaoingia kwenye maeneo ya watu bila kufuata sheria, wakisubiri huruma ya serikali.

Amesema serikali haiko tayari kuendelea kuwawumilia watu hao ambao wamekuwa wakisababisha migogoro ya mara kwa mara na kurudisha nyuma maendeleo.

Ridhiwani alitoa angalizo hilo alipozungumza na wananchi katika Kata ya Msoga, akibainisha kuwa wapo watu maarufu kwa jina la ‘tegesha’ ambao wamekuwa wakiingia kwenye maeneo yaliyopangwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo ili baadaye walipwe fidia.

Ridhiwani ambaye pia ni Mbunge wa Chalinze, aliwataka wenyeviti na watendaji kuanzia ngazi ya vijiji, kusimamia sheria na taratibu katika kuwakaribisha wageni kwenye maeneo yao.

“Msiishie kukaribisha watu wanaofuga, ulizeni na idadi ya mifugo waliyonayo. Rais Samia Suluhu Hassan anataka tusimamie haki, tutafanya hivyo kwa kusimamia sheria,” alisema.

Ridhiwani alisema vijiji na wananchi wakipewa ardhi yao, kutasaidia kupunguza migogoro isiyoisha ambayo imekuwa ikileta uhasama kwa wananchi wenyewe kwa wenyewe na kusimamisha shughuli za maendeleo.

“Nimeshuhudia watu wanakuwa walemavu, nimezika na kushuhudia misiba mingi inayotokana na migogoro, hatuwezi kukubali hali hii iendelee. Ifikie wakati wa kuimaliza na watu wapimiwe maeneo yao, mipaka iainishwe,” alisema.

Mwenyekiti wa Halmashauri ya Chalinze, Hassan Mwinyikondo, aliwataka wananchi kuacha kuogopana na badala yake kuwafichua wanaohusika kuchangia uwapo wa migogoro ya ardhi katika maeneo yao.

Alisema kumekuwa kukifanyika mikutano ya

maraka kwa mara ambayo lililenga kutatua migogoro ya ardhi lakini haijaleta matokeo chanya kutokana na baadhi ya wananchi kuwaficha wanaohusika na kusababisha migogoro hiyo kuendelea.

“Ndugu yangu naibu waziri tumekuja kwenye mikutano mara kwa mara kuliongelea suala hili na hawa wananchi lakini bado wanaendelea kulalamika kutomalizika kwa tatizo la kulishiwa mazao yao, hili sasa liko huku chini, tutarudi tena sisi viongozi wa halmashauri tuzungumze nao wawafichue wanaohusika na sheria ichukue mkondo wake,” alisema.

Ofisa Ardhi wa Halmashauri hiyo, Musa Kichumu, aliahidi kushirikiana na wananchi kumaliza migogoro iliyoopo kwa kufanya nao mikutano ambayo itahusisha timu ya idara yake ya ardhi.

Baadhi ya wakazi wa vijiji vya Kata ya Msoga walieleza namna wanaavyokabiliwa na kero ya mifugo kuharibu mazao yao mara kwa mara na kuwasababisha hasara.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA WIZARA YA MAJI

TAARIFA KWA UMMA

MKUTANO WA WADAU WANAOTEKELEZA MIRADI MBALIMBALI KATIKA SEKTA YA MAJI

Kuelekea Wiki ya Maji 2022, Wizara ya Maji inawaalika katika mkutano wadau wanaotekeleza miradi mbalimbali katika sekta ya maji, wakiwemo Wakandarasi, Wahandisi washauri, wamiliki wa viwanda vinavyozalisha vifaa vya ujenzi wa miradi ya maji, wasambazaji wa vifaa vya ujenzi wa miradi ya maji, wasambazaji wa madawa ya kutibu maji na makampuni ya utafiti na uchimbaji wa visima.

Maudhui ya kikao ni kushauri na kutoa mapendekezo ya kuboresha ushirikiano baina ya Wizara na wadau kwa lengo la kuongeza kasi ujenzi wa miradi ya maji na masuala yanayohusiana na Sekta ya Maji hapa nchini. Mkutano utafanyika Tarehe 10 Machi, 2022.

ENEO: Ukumbi wa St. Gaspar, Jijini Dodoma
Mkutano utaanza saa **02:30 (saa mbili nanusu asubuhi)**

Wadau wote mnaalikwa, tafadhali thibitisha ushiriki wako kwa kutuma barua pepe kwa anuani ifuatayo; tumaini.mwamyala@maji.go.tz au ujumbe mfupi kwenye namba **0754287683**

Imetolewa na;
KATIBU MKUU
Wizara ya Maji

Tanzania mwenyeji katika mkutano wa utalii duniani

Na Mwandishi Wetu,
HISPANIA

TANZANIA imetia rasmi saina mkataba wa kukubali kuwa mwenyeji wa mkutano mkubwa wa utalii wa 65 wa Shirika la Umoja wa Mataifa linaloshughulikia masuala ya Utalii Duniani (UNWTO), unaotarajiwa kufanyika Oktoba 5 hadi 7, mwaka huu, jijini Arusha.

Waziri wa Maliasili na Utalii, Dk. Damas Ndumbaro, amesaina mkataba huo mbele ya Katibu Mkuu wa UNWTO, Zurab Pololikashvili, Makao Makuu ya Shirika hilo jijini Madrid, nchini Hispania.

Mkutano huo unatarajiwa kuhud-

huriwa na mawaziri wote wa utalii wa Bara la Afrika pamoja, wabobezi wa kutangaza utalii na wataalamu wa masuala ya utalii kutoka nchi mbalimbali duniani.

Akizungumza baada ya hafla ya utiaji saina, Waziri Ndumbaro alisema mkutano huo ni fursa kwa wadau wa utalii nchini Tanzania kujifunza na kubadilishana uzoefu mkubwa wa kuendesha sekta ya utalii hususani katika kipindi hiki ambacho sekta ya utalii imeanza kuimarika baada ya kuathiriwa na janga la UVIKO-19.

“Tumepewa heshima kubwa ya kuwa wenyeweji wa mkutano huu ambao naamini utafungua milango ya vivutio vyetu vya utalii kujulikana

duniani kote,” alisema Dk. Ndumbaro.

Kwa upande wake, Katibu Mkuu wa UNWTO, Zurab Pololikashvili, alisema ataendelea kushirikiana na Tanzania kuhakikisha inaendelea kufanya vizuri katika masuala ya utalii huku akiahidi kuipa kipaumbele katika miradi mingi inayofadhiliwa na Shirika hilo.

“Nimekuwa nikipata ushirikiano wa kutosha kutoka Tanzania kupitia Waziri Dk. Ndumbaro, utiaji saina wa leo wa kuwa Mwenyeji wa mkutano huu ni mwanzo tu wa kuhakikisha Tanzania inafanya vizuri katika masuala ya utalii,” alisisitiza Katibu Mkuu huyo.

Teknolojia mpya kusaidia wafugaji

Na Beatrice Shayo

WAZIRI wa Mifugo na Uvuvi, Mashimba Ndaki, amesema wanatarajia kusambaza teknolojia mpya ya Juncao kwa wafugaji, ili kukabiliana na tatizo la mifugo kufa kwa kukosa chakula.

Waziri Ndaki aliyasema hayo jana jijini Dar es Salaam wakati akifungua mkutano kwa ajili ya kujadiliana teknolojia ya Juncao itakayoanza kutumiwa kwa wafugaji nchini.

Alisema wameamua itumike nchini kwa kuwa wanataka kuziba pengo la malisho ya mifugo nchini na wameomba msaada wa China ili kuwasaidia kuitawanya kwa wafugaji, taasisi na vituo vya mifugo nchini.

Ndaki alisema wameiomba Serikali ya China iwapatie uthibitisho wao kwa kuwa mazungumzo yalishafikia hatua nzuri.

“Siku ya leo tumetumia nafasi ya tukio hili kuiomba Serikali ya China itupatie msaada kwa sababu huu ndiyo wakati wake kwa Tanzania teknolojia ya Juncao itakapoanza kuitumia itatusaidia kwa upande wa wafugaji kwa sababu tunajua mabadiliko ya hali ya hewa yaliathiri upatikanaji wa malisho na vyakula vya mifugo hapa nchini,” alisema waziri.

Alisema anakumbuka mwaka jana kulitokea janga kwenye baadhi ya maeo, mifugo ikafa tatizo kubwa lilikuwa ni malisho pamoja na maji.

“Sisi kama nchi teknolojia hii ya malisho ya Juncao itatusaidia tutakapoisambaza kwa wafugaji wetu kwa sababu inafaa kulimwa katika maeo yote haijalishi ni ardhi yenye ukame ama inayopata maji kiasi gani malisho haya yanaota itatusaidia kwa wafugaji wetu,” alisema Waziri.

Waziri alisema teknolojia hiyo itawasaidia kuongeza uzalishaji wa malisho na kuongeza ubora wa mifugo yao na kupata kipato kikubwa zaidi.

Waziri alisema kikao cha jana ni kwa ajili ya kujadili teknolojia ya malisho iitwayo Juncao ambayo asili yake ni nchini China.

“Kikao hicho tumeangalia matumizi ya teknolojia hii na mafanikio yake katika maendeleo ya ufugaji au ya sekta ya mifugo kwa ujumla wake kwa Tanzania, kwa hiyo washiriki watapata nafasi ya kufahamu vizuri juu ya matumizi ya teknolojia hiyo.”

Alisema washiriki wataelewa kwa upana ni namna gani inavyositawishwa, kuboresha ikitumiwa na mifugo, kuboresha uzalishaji ama kuongeza tija kwa wafugaji wa nchini.

Aidha, alisema baada ya kukamilika kwa kikao hicho mchakato wa kupata kibali kutoka serikali ya China utaendelea na kwamba ndani ya mwezi mmoja uiao utakamilika.

Ndaki alisema mchakato huo utakopokamilika wataanza kutoa elimu ya ufahamu kuhusiana na teknolojia hiyo kwa wadau wote wanaohusika, vyyuo vikuu na taasisi mbalimbali za serikali na baada ya hapo watakwenda kwa wafugaji.

Aidha, alisema idadi ya mifugo iliyopo nchini ni milioni 67 wakiwamo mbuzi, ng'ombe, kondoo na punda.

Awali, Mkurugenzi wa Idara ya Uendelezaji wa Malisho na Rasilimali za Vyakula vya Wanyama kutoka Wizara ya Mifugo na Uvuvi, Dk. Asimwe Rwiguza, alisema wamekutana kupata utaalumu ili kuona ni namna gani teknolojia hiyo itakavyokwenda kuisaidia Tanzania hasa kwa upande wa uzalishaji wa malisho na uyo.

“Juncao ni aina ya malisho ya nyasi ambazo zinatumika kwa mifugo na yamefanywa utafiti na wenzetu kule China na yameonekana yanakuwa haraka na pia kiwango kikubwa cha protini. Tayari tumejaribu kuyapanda malisho hayo katika shamba letu tumeona malisho hayo yanazalisha kwa wingi shina moja linatoa matawi mengi,” alisema Dk. Rwiguza.

Waziri wa Maliasili na Utalii, Dk. Damas Ndumbaro (kushoto), akitiliana saina mkataba na Katibu Mkuu wa Shirika la Umoja wa Mataifa linaloshughulikia masuala ya utalii duniani (UNWTO), Zurab Pololikashvili, mjini Madrid, nchini Uhispania, Tanzania kuwa mwenyeji wa mkutano mkubwa wa 65 wa utalii, unaotarajiwa kufanyika Oktoba 5 hadi 7 mwaka huu, jijini Arusha. **PICHA: WMU**

Mabasi mapya 95 mwendokasi yaja

Na Joseph Mwendapole

WAKALA wa Mabasi Yaendayo Haraka (DART) umesema mwaka huu utaongeza mabasi mengine mapya 95 ikiwa ni sehemu ya hatua za kupunguza msongamano wa abiria kwenye vituo vya mabasi hayo.

Mtendaji Mkuu wa Wakala huo, Dk. Edwin Mhede, alibainisha hayo jana wakati akifungua mafunzo kuhusu mipango ya mitaa kwa Jiji la Dar es Salaam.

Alisema wakala ulijitahidi kuongeza mabasi 70 hivi karibuni kwa ajili ya kupunguza msongamano huo lakini kutokana na wananchi wengi kuchangamkia usafiri huo, mahitaji yanaendelea kuongezeka.

Alisema zamani abiria alilazimika kusubiri basi kwa dakika 30 lakini walipoongeza mabasi 70, muda huo ulipungua na kufikia dakika tano na kwamba mpango uliopo unalenga kuondoa hata hizo dakika tano ili abiria akifika tu upande basi na kwen-

da anakotaka.

“Kabla ya mwisho wa mwaka huu tunakusudia kuongeza mabasi mengine mapya 95 na tunaamini kwa kufanya hivi tutaondoa kabisa muda wa kusubiri kwa sababu maana ya kuwapo kwa mabasi haya ni watu kuwahi makazini,” alisema

Dk. Mhede alisema ujio wa mabasi hayo pia utapunguza kawaida ya watu kukimbizana kupanda mabasi, hali ambayo imekuwa ikisababisha ajali kwenye vituo hivyo kutokana na watu kukanyagana au kugongwa na mabasi.

Aliwaomba wananchi kuacha tabia ya kukatisha kwenye njia za DART kwa kuwa si salama kwao na kwa mabasi, akionya kuwa wananchi wengi wamekuwa wakipata majeraha wanapokatisha kwenye njia hizo.

“Hakuna haja ya kukimbilia basi, ukakatisha njia ya UDART uwezekano wa kugongwa ni mkubwa. Sasa ni muhimu ukazingatia usalama wako kwanza kabla ya kuchukua uamuzi wa kukatisha kwenye njia hizo,” al-

ionya Dk. Mhede

Kiongozi huyo pia alisema wakazi wa Kigamboni wajiandae kupokea huduma hiyo kwa kuwa fedha za kujenga mradi huo kuelekea maeo yao zimeshapatikana na kinachosubiriwa ni utekelezaji wa mradi.

Alisema ujenzi wa DART kuelekea Kigamboni utafanywa kwenye awamu ya tano, akidokeza kuwa ziara za Rais Samia Suluhu Hassan nje ya nchi zimefanikisha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya kugharamia mradi huo kwa awamu ya tano.

Alisema ujenzi wa mradi huo kuelekea Kigamboni utapitia kwenye Daraja la Nyerere na maandalizi kwa ajili ya utekelezaji wake yanaendelea vizuri.

DART kwa kushirikiana na Shirika la Makazi Duniani (UN-HABITAT) na Taasisi ya Usafiri na Maendeleo (ITDP), wameandaa mafunzo hayo ya siku mbili kwa ajili ya watumishi wanaohusika na mipango miji na mitaa ya Jiji la Dar es Salaam.

Ukurasa 12
KITIMOTO UKRAINE
Wanafunzi wanavyohaha kusoma, kuokoa maisha

Ukurasa 13
Tausi Coffee jina linalotikisa kisiasa, kiuwekezaji

Ukurasa 14
Aisha Machano - Mwenezi BAWACHA: Tuliko, usajili kielektroniki

Siasa

JUMATANO MACHI 9, 2022 HABARI BORA NA KAMILIFU

Nipashe

Jicho la wachambuzi kuhusu dira ya CHADEMA yenye Mbowe huru

- Kijo- Bisimba: Dai la Katiba Mpya • Mwakatobe: Uamuzi mgumu waja • Mhadhiri: Serikali imethubutu

Na Sabato Kasika

HABARI za kuachiwa huru Mwenyekiti wa CHADEMA, Freeman Mbowe, ndilo jambo linaloendelea 'kutrend' kwenye mitandao. Tangu mwishoni mwa wiki miongoni mwa taarifa zinazoendelea kuzungumzwa na watu wa kada mbalimbali na kuanjikwa katika vyombo vya habari, ni kuachiwa huru Mwenyekiti Mbowe. Kila mmoja anaongea lake kuhusu maendeleo ya chama hicho baada ya mwanasiasa huyo kuwa huru na kwamba huenda chama kikaimarika zaidi kwa haraka, au akawa na kazi kubwa tena ya kurekebisha iwapo kuna mdororo.

Nipashe inazungumza na baadhi ya wachambuzi wa siasa kufahamu kipi amabacho wanakiona kwa chama hicho baada ya Mwenyekiti wa Taifa kuungana na viongozi wenzake, akipotezana nao kwa miezi nane aliyoitumia rumande.

Dk. Hellen Kijo-Bisimba, mwanaharakati na mtetezi wa haki za binadamu, tangu akiwa Mkurugenzi Mtendaji Kituo cha Sheria na Haki za Binadamu (LHRC), anasema Mbowe kuwa huru ni mwanzo kuendeleza ajenda ya katiba mpya.

"Ninaamini chama kinaweza kuja na nguvu mpya ya kuendeleza ajenda ya kudai katiba mpya, kuandaa mkutano mkuu ili kujadili mambo mbalimbali likiwamo sakata la wabunge wa viti maalumu," anasema Dk. Hellen.

Anasema, ajenda hizo zilikatishwa baada ya Mbowe kukamatwa na kwamba viongozi wa chama hicho waliweka pem-

beni masuala hayo na kuelekeza nguvu katika kushughulikia kesi ya mwenyekiti wao.

Mwanaharakati huyo anasema, anasikia taarifa za kurudi nchini Makamu Mwenyekiti wa CHADEMA anayeishi ughaibuni, Tundu Lissu, na kwamba kama zina ukweli, kuna uwezekano wa CHADEMA kuibuka kwa kishindo.

"Ninasema hivyo kwa sababu watu hao wana ushawishi mkubwa kwa umma, lakini cha msingi ni kufanya siasa za kistaarabu kama ambavyo Rais Samia Suluhu Hassan amekuwa akiagiza ili kujenga nchi kwa pamoja," anasema.

MAAMUZI MAGUMU
Mchambuzi wa siasa Gwandumi Mwakatobe anasema, chama hicho kinaweza kufanya maamuzi magumu hasa kwenye suala la wabunge 19 wa viti maalumu ambao wamekuwa ni gumzo kubwa.

"Kimsingi siyo rahisi kutabiri kwani wachambuzi si watabiri bali wanachambua kile ambacho tayari kimetokea, lakini kwa suala la Mbowe kuwa huru ninadhani sasa mkutano mkuu utafanyika," anasema Gwandumi.

Aidha, miongoni mwa ajenda ambazo zimekuwa zikisubiriwa kwa hamu, ni kuhusu wabunge hao, na kwamba hilo ndilo ambalo linamfanya aseme kuwa huenda chama kikafanya uamuzi wa kuwatimua wabunge hao.

"Sisi tunasikiliza watakatwopanga wenyewe, hivyo ni vyema tusemba kwani hata bunge linasema halina tatizo kuhusu kuwaondoa bungeni wabunge hao bali linasubiri taarifa kutoka Tume ya Taifa ya Uchaguzi," anasema.

Gwandumi anafafanua kuwa, hicho ndicho kikubwa anachok-

Dokta Hellen Kijo-Bisimba, anaamini juhudi za kuomba kuanjikwa katiba mpya zitaendelea. **PICHA: MTANDAO**

iona mbele baada ya Mbowe kuwa huru, na kwamba suala la chama kudai katiba mpya linajulikana kwa maelezo kwamba hilo ni hitaji la Watanzania wote.

MARIDHIANO KWANZA
Godwin Gonde ni Mhadhiri wa Chuo cha Diplomasia na mchambuzi wa siasa, ambaye anasema hawezi kupima hatima ya chama hicho bali anaangalia uthubutu wa serikali wa kutafuta maridhiano ya kisiasa.

"Katika awamu ya tano, kulikuwa na sintofahamu kwenye siasa za Tanzania hasa kwa vyama vya upinzani, lakini awamu ya sita imekuja na mfumo wa kutafuta maridhiano ambayo kwa kweli ni nzuri na unaofaraji," anasema Gonde.

Anasema, anachokiona ni kuendelea kuimarika kwa demokrasia nchini, ambayo anasema miaka ya nyuma ilikumbwa na ukakasi kidogo na kusababisha vyama kushindwa kufanya shu-

ghuli zake.

"Viongozi wa chama hicho, wanajua wamejipangaje, hasa kwenye mambo yanayohusu chama chao ikiwamo suala la kudai katiba mpya na sakata la wale wabunge wa viti maalumu, siwezi kuwasemea," anasema.

"Suala si kuangalia kuwa CHADEMA itakuwa ya aina gani baada ya Mbowe kuachiwa huru, bali cha msingi ni uthubutu wa serikali wa kutaka kuimarisha demokrasia kwa kutafuta maridhiano ya kisiasa," anasema mwanazuoni huyo.

Mchambuzi huyo anasema, kama kuna mambo ya msingi ambayo Rais na viongozi wa CHADEMA wameafikiana, naomba yaheshimiwe na hasa suala la kufanya siasa za kistaarabu.

MBOWE YU HURU
Machi 4 mwaka huu, mwanasiasa huyo aliachiwa huru ambapo tangu kutiwa mbaroni mwaka jana hadi alipoachiwa huru, kulikuwapo na wito kutoka kwa watu mbalimbali wakiwamo viongozi wa dini waliotaka asamehewe.

Kesi yake ilikuwa ni moja ya mambo yaliyoteka karibu mae neo yote ya nchi na kwingineko duniani, huku pia wanadiplomasia wa nchi za magharibi wakifika wakati wote mahakamani kufuatilia mwenendo wa kesi hiyo.

Baada ya kuachiwa huru, mwanasiasa huyo alikutana na Rais Samia Ikulu na kufanya mazungumzo, huku Mbowe akimshukuru Rais kwa kuonyesha kujali na kwamba, msingi mkuu wa kujenga taifa ni kusimamia katika haki na ukweli.

Pamoja na hayo, Mbowe akakaririwa na vyombo vya habari akisema kuwa walikubaliana kufanya siasa za kistaarabu na za kiungwana, na kwamba, yuko tayari kushirikiana na serikali katika kuleta maendeleo.

HABARI PICHA

Maadhimisho ya Siku ya Wanawake Duniani

Waandishi wa habari wanawake wa Kampuni ya The Guardian Ltd (TGL), inayochapisha magazeti ya The Guardian na Nipashe, wakiwa katika picha ya pamoja wakati wa maadhimisho ya Siku ya Wanawake Duniani, kwenye ofisi za TGL, Mikocheni, mkoani Dar es Salaam jana. Katikati ni Mhariri Mtendaji wa gazeti la Nipashe, Beatrice Bandawe. **PICHA: JOHN BADI**

Mtendaji Mkuu wa Benki ya Biashara ya Taifa (NBC), Theobadi Sabi (kushoto), akiwahudumia chai wafanyakazi wanawake wa benki hiyo, wakati wa maadhimisho ya Siku ya Wanawake Duniani, jijini Dar es Salaam jana. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Baadhii ya wafanyakazi wanawake na wanaume wa kampuni ya Barrick, wakiwa wameungana pamoja kwenye mafunzo ya kuwajengea uwezo katika mgodi wa dhahabu wa North Mara, wilayani Tarime jana, kuadhimisha Siku ya Wanawake Duniani. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Ofisa Mtendaji Mkuu wa Benki ya Exim, Jaffari Matundu (katikati), akiwa katika picha ya pamoja na wafanyakazi wanawake wa benki hiyo, wakionyesha ishara ya kuvunja upendeleo wa kijinsia ikiwa ni sehemu ya kuadhimisha Siku ya Wanawake Duniani, jijini Dar es Salaam jana. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Mkurugenzi wa Kituo cha Sheria na Haki za Binadamu (LHRC), Wakili Anna Henga (katikati), akizungumza na waandishi wa habari, mkoani Dar es Salaam jana, kuhusu masuala mbalimbali ya usawa wa kijinsia na haki za wanawake, kama sehemu ya maadhimisho ya Siku ya Wanawake Duniani. Kulia ni Mkurugenzi wa Fedha na Utawala wa kituo hicho, Silvan Sariko na Ofisa Programu, Wanawake na Watu wenye Ulemavu, Getrude Dyabene. **PICHA: SABATO KASIKA**

